

Štátne sociálne dávky - základné informácie o legislatívnych zmenách

účinnosť od 1.1.2014:

➤ Zákon o príspevku pri narodení dieťaťa a príspevku na viac súčasne narodených detí

V súčasnosti poskytované dva príspevky, príspevok pri narodení dieťaťa a príplatok k príspevku pri narodení dieťaťa, nový zákon zlučuje do jednej dávky – príspevku pri narodení dieťaťa. Výška dávky bude odstupňovaná podľa poradia pôrodu, z ktorého sa dieťa narodilo a dožilo sa 28 dní, a to z prvého až tretieho pôrodu v sume 829,86 eur a zo štvrtého a ďalšieho pôrodu v sume 151,37 eur. Suma 151,37 sa bude poskytovať aj pri narodení dieťaťa, ktoré sa nedožilo 28 dní.

Vzhľadom na skúsenosti z praxe a skutočnosť, že príspevok pri narodení dieťaťa a príplatok k príspevku pri narodení dieťaťa sa poskytuje aj v prípadoch, keď centrum záujmov rodiny nie je v Slovenskej republike, ale trvalý pobyt na území Slovenskej republiky si oprávnená osoba nezrušila, zákon ustanovuje za podmienku nároku skúmať aj bydlisko oprávnenej osoby na území Slovenskej republiky.

Za oprávnenú osobu bude považovaný iba biologicky rodič dieťaťa. Nadalej sa prednosť nároku na príspevok pri narodení dieťaťa ponecháva matke dieťaťa, u ktorej sa dá určiť poradie pôrodu, z ktorého sa dieťa narodilo. Otec dieťaťa, tak ako doteraz, je oprávnenou osobou len v prípadoch, ak matka zomrela, je po nej vyhlásené pátranie alebo dieťa je otcovi súdom zverené do osobnej starostlivosti.

➤ Zákon o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa

Zmena zákona rozširuje náhradnú starostlivosť o deti zverenú do predosvojiteľskej starostlivosti alebo zverenú fyzickej osobe predbežným opatrením súdu, ak súd už koná o predosvojiteľskej starostlivosti. Touto úpravou sa zabezpečí, aby prostredníctvom jednorazového príspevku pri zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti bolo možné aj pre tieto deti poskytnúť náhradu za príspevok pri narodení dieťaťa.

➤ **Zákon o rodičovskom príspevku**

Rodičovský príspevok sa nebude poskytovať tým rodičom, ktorým z osobnej starostlivosti bolo odňaté staršie dieťa vo veku do troch rokov alebo do šiestich rokov, ak má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a na zabezpečenie starostlivosti o toto dieťa úrad práce, sociálnych vecí a rodiny už poskytuje rodičovský príspevok osobe, ktorej bolo toto dieťa zverené do starostlivosti.

Zákon naďalej umožňuje poskytovať rodičovský príspevok rodičovi nie len popri zabezpečovaní osobnej starostlivosti o dieťa ale aj počas výkonu zárobkovej činnosti a aj vtedy, ak rodič starostlivosť o dieťa zabezpečí inou plnoletou fyzickou alebo právnickou osobou.

➤ **Zákon o príspevku na starostlivosť o dieťa**

Ide o legislatívno – technickú úpravu zákona. Zásadná zmena sa týka oprávnenej osoby, ktorá je povinná vrátiť neprávom vyplatenú sumu príspevku na starostlivosť o dieťa aj v takom prípade, ak vedela, alebo musela z okolností daného prípadu predpokladať, že vyplatená suma príspevku jej nepatrí.

účinnosť od 1.2.2014

➤ **Zákon o prídavku na dieťa**

V tejto súvislosti sa do aktuálneho okruhu oprávnených osôb dopĺňa aj rodič, ktorému bolo dieťa rozhodnutím súdu zverené do osobnej starostlivosti a maloletý rodič, ktorý má priznané rodičovské práva a povinnosti. Oprávnenou osobou sa stáva aj plnoletého nezaopatreného dieťaťa, ktoré bolo do dosiahnutia plnoletosti zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, ktorá plnoletosťou dieťaťa zanikla.

V prípade zverenia dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, navrhuje sa poskytovať prídavok a príplatok k prídavku tomu z rodičov, ktorému sa tieto rodinné dávky vyplácali pred rozhodnutím súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

Za nezaopatrené dieťa sa bude považovať aj dieťa, ktoré je oslobodené od povinnosti dochádzať do školy alebo sa vzdeláva v základnej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.

V prípade nezaopatrených detí, ktoré sa sústavne pripravujú na povolanie štúdiom na vysokej škole nad rámec štandardnej dĺžky štúdia, táto sa sledovať nebude a prídavok na dieťa sa bude vyplácať aj vtedy, ak štúdium presahuje štandardnú dĺžku štúdia určenú pre daný študijný program najviac o dva akademické roky. Týmto sa odstráni rozdiel medzi štúdiom na vysokých školách v Slovenskej republike a vysokoškolským štúdiom v cudzine, kde inštitút štandardnej dĺžky štúdia nie je upravený a z tohto dôvodu boli študenti študujúci v cudzine zvýhodnení.

V tomto smere na účely nároku na prídavok sa zrovnoprávni postavenie študentov študujúcich na Slovensku a v cudzine.

Zo zákona sa vypúšťa podmienka trvalého pobytu alebo prechodného pobytu nezaopatreného dieťaťa na území Slovenskej republiky.

Ak dieťa po určení osobitného príjemcu spácha priestupok, úrad prídavok a príplatok k prídavku odníme. Nárok môže v takomto prípade vzniknúť opätovne najskôr po uplynutí troch kalendárnych mesiacov na základe uplatnenej žiadosti oprávnenou osobou – rodičom.

Vzhľadom na podmienku týkajúcu sa opakovaného páchania priestupkov zo strany maloletých detí a vplyvu takéhoto konania na poskytovanie prídavku a príplatku k prídavku sa na účely tohto zákona budú zohľadňovať len priestupky spáchané maloletými deťmi od účinnosti tohto zákona.

Vzhľadom na účel prídavku a skutočnosť, že platiteľ nemá vedomosť o zabezpečení starostlivosti najmä v prípade detí v období od troch rokov veku dieťaťa (spravidla po skončení vyplácania rodičovského príspevku) do začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky, v dôsledku čoho platiteľ prakticky nemá možnosť v rámci terénnej práce preveriť plnenie účelu prídavku a príplatku k prídavku a plnenie príslušných nárokových podmienok, navrhuje sa založiť povinnosť oprávnenej osobe písomne oznámiť platiteľovi spôsob a miesto kde bude zabezpečovaná starostlivosť o nezaopatrené dieťa vo veku od 3 rokov veku do začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky.